

Eindelijk brak de dag aan, waarop aan veler wensch werd voldaan en de kroon werd gezet op een gigantesken arbeid van vele jaren, jaren van zorgen en tegenspoed.

Het Was op Dinsdag, 15 Mei 1923, des namiddags om 3 uur, in de tegenwoordige refter van de zusters, dat onder zeer veel belangstelling de plechtige officieele opening plaats had van 't machtige St. Ignatius ziekenhuis aan de Wilhelminasingel te Breda.

Uit het dagblad van Noord Brabant van 16 Mei 1923 namen wij het volgende over:

Onder de talrijke, aanwezige, genoodigde autoriteiten merkten wij op:

Z.D.H. Mgr.Hopmans, bisschop van Breda,
Mgr.v.Oers, Vicaris, Generaal en deken der stad,
de hoogerwaarde Heeren H.G.M. Schrauwen, Dr. A.G. Couwenbergh, en M.E.M.Pillot,
kanunniken van het kathedraal kapittel.
Dr.Drenth inspecteur der volksgezondheid van Noord Brabant,
Pelt Keunen consul van België,
Ir.L.J.M. Feber lid der tweede kamer,
de burgemeester en de meeste gemeenteraadsleden
enz. enz. (het gaat wat te ver om ze allen op te noemen).

Het eerst werd het woord gevoerd door Dr. J.A. Klein Swormink, geneesheer directeur van het Ignatius ziekenhuis. Hij sprak als volgt:

"Monseigneur, mijnheer de Burgemeester dames en heeren!

Als geneesheer directeur van het Ignatius ziekenhuis geniet ik het voorrecht U allen, bij de officieele opening van deze inrichting welkom te heeten.

U monseigneur dank ik, dat Uwe Doorluchtige Hoogwaardigheid zoo vriendelijk geweest is, dit ziekenhuis persoonlijk te komen openen en ik zie hierin een nieuw bewijs hoezeer deze inrichting U ter harte gaat, welke als grootste ziekenhuis in Uw bisdom en gevestigd in Uw Bisschopsstad zo'n belangrijke rol belooft te zullen spelen in de verzorging der zieken en welke tevens een waarborg biedt, dat naast het behartigen van de lichamelijke belangen der patienten, toch vooral ook hun geestelijke belangen niet zullen worden voorbijgegaan.

U, mijnheer de Burgemeester dank ik voor Uwe tegenwoordigheid. Bij U heeft het bezit van een modern ziekenhuis voor uwe gemeente waardering gevonden. Groot is het belang, dat het ziekenhuis heeft bij het eendrachtig samenwerken met de gemeenteautoriteiten. Deze belangen tot elkander te brengen is een voorwerp van uwe persoonlijke zorg geweest en uwe pogingen hebben tot goed succes mogen voeren, waardoor het vertrouwen op goede samenwerking voor de toekomst is gegrondvest.

Voor U, eerwaarde moeder Ignatia moge deze dag de bekroning zijn op uw streven in het belang der lijdende mensheid en het ziekenhuis, dat den naam draagt van uw patroonheilige, geeft daarin reeds de toezegging, dat naast het geloof de wetenschap zal tronen en het zal voor komende geslachten de getuigenis afleggen van den vooruitgang der ziekenhuis verpleging onder uw bestuur en van den ondernemingsgeest van u en uwe raadzusters

Hoog- en zeereerwaarde heeren bestuurderen van rijk, provincie en gemeente, heeren collega's en gij allen, die deze plechtigheid met uwe tegenwoordigheid vereert, U allen heet ik hier welkom en het zal mij een genoegen zijn U deze inrichting te kunnen demonstrenen, die onder ziekenhuizen van Nederland een der meest moderne genoemd mag worden.

In vroeger tijden werd ziekenverpleging beschouwd als een werk van particuliere liefdadigheid alleen. In deze vorm is ziekenverpleging thans niet meer mogelijk, de tijden hebben zich zozeer gewijzigd, dat men voor zieken het beste nauwelijks goed genoeg vindt.

Zodoende is letter der oude wet voor ons op het gebied van ziekenverpleging tot een doode letter geworden, waar namelijk geschreven staat dat het onderhoud der armlastigen in de eerste plaats behoort bij de kerkelijke armbesturen. Eerst als dezen te kort schieten springt de gemeente bij.

Aangezien het voor geen enkel particulier ziekenhuis mogelijk is zijn tarieven zoo laag te stellen dat het ziekenhuis voor elkeen op eigen kosten toegankelijk is, zou het eenig gevolg van een poging tot bereiking van dezen toestand moeten zijn: bekrimping voor de patienten, hetzij in den vorm van ouderwetsche gebouwen, kariger voedsel of beperking der hulpmiddelen.

Bijgevolg zijn de kosten van ziekenhuis-onderhoud niet door particuliere instellingen te dragen, tenzij met belangrijke steun der gemeente, waardoor deze laatste dan profiteert van het goedkoper zijn der religieuze werkkrachten. In verband hiermede komen we tot een tweede vraagstuk, dat is het tekort aan religieuzen, om een volledig bedrijf van een ziekenhuis op zich te nemen.

Door dit tekort aan religieuzen voor wie nog zoovele andere roepingen zij weggelegd, ook buiten de ziekenverpleging, b.v. in contemplatieve orden, bij het onderwijs, in de missie etc., is het noodzakelijk geworden deze aan te vullen door leekenverpleegsters.

Omgekeerd vraagt het meisje in de wereld, dat roeping gevoeld voor verpleegster, ruim baan om in de gelegenheid gesteld te worden haar opleiding te ontvangen in het St. Ignatius-ziekenhuis. Want men moge een enkele maal als voorbeeld te kunnen stellen het karaktervaste katholieke meisje, dat haar levenservaringen opdeed in een neutraal ziekenhuis en geen schade leed aan haar godsdienstige beginselen, dit mag niet als maatstaf worden aangenomen voor het algemeen.

En ik geloof, dat men van katholiek standpunt het er vrijwel over eens is, dat de plaats voor de katholiek leerlingverpleegster is in het katholiek ziekenhuis onder religieuze leiding.

Zodoende wordt het moderne katholieke ziekenhuis tot een opleidingsschool voor leerling-verpleegsters en hebben wij het hier in het St. Ignatius ziekenhuis zoover gebracht, dat in opleiding zijn: 21 religieuzen en 24 leekenverpleegsters, die op de afdelingen hun praktische vorming ontvangen van de hoofdverpleegsters en de theoretische opleiding van studiezusters en geneesheer-directeur.

En na hun slagen zullen deze verpleegsters uitgaan over geheel Nederland en elders zullen ze in toepassing brengen wat ze hier hebben geleerd.

Het Katholiek ziekenhuiswezen vindt eenigszins een voorloper in de katholieke school. Bij het katholiek onderwijs in handen van religieuzen, was de bekostiging vroeger de zaak van de opofferingsgezindheid der katholieke burgers.

Het aantal scholen werd zoozeer uitgebreid, dat het beschikbaar aantal religieuzen bij lange na niet voldoende meer was om de leerkrachten te leveren.

Talrijke leekenonderwijzeressen verschenen in de scholen; alleen de religieuze leiding bleef als regel gehandhaafd. Op dienzelfde weg zijn we in de katholieke ziekenhuizen.

Het rijk is het onderwijs gaan subsidiëren, omdat de kosten te groot werden voor het particulier initiatief.

De wet heeft gelijkstelling van het bijzonder en openbaar onderwijs gebracht.

Evenzo staat het te wachten in de ziekenhuizen, waar de leekenverpleegster haar intrede doet.

Deze leekenverpleegster zal haar salaris gaan vragen. Vraagt en ge zult verkrijgen. En eenmaal zal ze gelijk staan met haar medezusters in het neutraal ziekenhuis.

En waarom zal tenslotte de religieuze ziekenverpleegsters minderwaardig zijn vergeleken bij haar collega bij het onderwijs en niet evenzeer het haar toekomstige loon ontvangen?

Op dat oogenblik is alle financieel verschil tussen bijzonder en neutraal ziekenhuis vervallen en nadert de dag, dat onder rijksregeling van voorwaarden beiden gelijkelijk ondersteund zullen worden onder vrije ziekenhuiskeuze voor de patient.

De rijksinmenging in de ziekenhuizen begint zich reeds te doen gevoelen in den vorm van bescherming van het verpleegstersdiploma, dat voortaan een rijksdiploma zal zijn, terwijl door de regeering aan deze opleiding eischen gesteld worden.

Ik heb hier een perspectief geopend en men moge denken, dat dit illusies zijn, doch men vergete niet, dat dit in de lijn der ontwikkeling ligt.

Een ander vraagstuk is het, de verhouding te regelen tot de andere ziekenhuizen, omdat ook voor de ziekenhuizen geschreven is: "Eendracht maakt macht".

En in de verschillende vraagstukken, in hun houding tegenover rijk en gemeente, rijksverzekeringsbanken en raden van arbeid, geneeskundigen, verpleegsters en patienten, leveranciers e.a. is het noodig dat de verschillende ziekenhuizen één lijn trekken.

Een poging is daartoe gedaan door het oprichten van de Nederlandsche Vereeniging van Ziekenhuizen, maar vooral van het katholiek ziekenhuis is het moeilijk hierin een veilige plaats te vinden, zoo, dat met de specifiek katholieke belangen voldoende rekening wordt gehouden.

Eigenlijk zouden de R.K. ziekenhuizen in een eigen bond thuis behooren, alleen is het een groot bezwaar dat zij onderling zoozeer verschillen in grootte en werkwijze en daardoor hun belangen te zeer uiteenloopen.

Een moeilijk vraagstuk in het ziekenhuisbedrijf is de reclasseering van patienten die ontslagen kunnen worden.

Het meest doet zich deze moeilijkheid gevoelen bij alleenstaande personen, bij wie de kans ontbreekt rustig uit te zien naar een gelegenheid om tot onderhoud in eigen levensbehoefte te kunnen geraken. Als voorbeeld noem ik vele dienstboden die geheel of gedeeltelijk hersteld zijn.

Met waardeering kunnen wij hier constateren de medewerking, die van leden der Meisjesbescherming en der St. Vincentius-vereeniging wordt ondervonden, edoch de moeilijkheden zijn groot en menigvuldig.

Onmiddellijk hiermede annex is het vraagstuk der zoogenaamde gasthuiskinderen, d.w.z. het zoeken van gelegenheid tot het onderdak brengen van kinderen, wier verzorgers in een ziekenhuis verpleegd worden. In groote gemeenten, b.v. in Amsterdam is dit een voorwerp van gemeentezorg. Hier te Breda moet dit geschieden door hulp van familie of van bureu der patienten, die, al of niet tegen vergoeding, zulke kinderen opnemen.

Op dit gebied zou zeker werk te vinden zijn voor een afzonderlijke tak van dienst voor maatschappelijk werk. Waar men alle zorg besteedt aan de reclasseering van gevangenen, kunnen herstelde zieken daarop zeker toch aanspraak maken. En een dergelijke onderneming zou zeer zeker rechten kunnen doen gelden op medewerking van overheidswege.

Voor het Ignatius ziekenhuis is het een groote gerustheid dat althans wat gemeentepatienten betreft, de gemeente zelf voor het verschaffen van onderdak zorg draagt, doch dit is nog niet hetzelfde als reclasseering.

Zodoende staat het ziekenhuis bedrijf in het midden van de branding der maatschappelijke vraagstukken en moeilijk zal het zijn hierin steeds het juiste standpunt in te nemen.

Ik heb deze onderwerpen aangeroerd om te laten zien, hoe in de loop van een goede 40 jaar een volledig "changement de decor" kan hebben plaats gehad en haar vraagstukken gerezen zijn, waaraan vroeger niemand dacht. "Tempora mutantur et mores" en misschien is over 50 jaar de orientatie der ziekenhuizen wederom geheel anders.

In de loop der jaren is groote verandering gekomen in de plaats, die het ziekenhuis in 't algemeen in de maatschappij inneemt.

Waar vroeger het gasthuis hier ter steede begonnen is, als inrichting welke op de eerste plaats dienen moest om hen, die gaan sterven, tot een zalige dood voor te bereiden, is in snelle evolutie door de opkomst der chirurgie en de technische toerusting van behandelingsmethode, het ziekenhuis geworden tot een inrichting, waarheen ieder vervoerd wordt, die therapie behoeft, welke tehuis niet kan worden toegepast en waar ook de goede verpleging, beter dan die thuis te geven is, medewerkt tot een spoedig herstel.

Zodoende is aan het ziekenhuis de verplichting opgelegd de snelle wedloop der medisch-technische therapie te volgen en van hygienisch standpunt den patienten het meest moderne te bieden.

Het is derhalve onmogelijk geworden het ziekenhuis-bedrijf nog langer als een werk van liefdadigheid alleen te blijven beschouwen. Met vertrouwen gaan we de toekomst tegemoet en ik wil niet eindigen alvorens een woord van hulde te hebben gesproken tot de bouwmeesters van dit zoo goed geslaagd en monumentaal gebouw, de heeren gebroeders Oomen uit Oosterhout, tot de firma Bakkeren te Princenhage en tot de heren aannemers in de verschillende bedrijven.

Gedurende vier lange jaren, dikwijls onder moeilijke omstandigheden van vertraagde materiaal-verschaffing, hebben zij geen moeite en zorgen gespaard, om dit ziekenhuis te maken tot een inrichting welke weldra toegerust met de meest moderne installaties op electro-medisch gebied, een eerste plaats zal innemen onder de ziekenhuizen van Nederland.

Dat het St. Ignatius ziekenhuis, naar het devies in den zijgevel gebeiteld, moge groeien en bloeien tot heil der zieken en tot eere van God.

Hierna sprak Z.H.Exc. Mgr. Hopmans, bisschop van Breda.

Hierop werd het woord gevoerd door den Burgemeester van Breda. Mr.Dr. W.G.A. van Sonsbeeck.

Wel zelden, zoo zeide hij, kon een uitnoodiging door een gemeentebestuur met grootere geestdrift worden aanvaard dan waar zij, gelijk thans, de plechtige opening betref van een gebouw, dat tot stand kwam als een onbaatzuchtig, met zorg gekozen geschenk aan de gemeenschap, een gebouw dat uit aard van zijne bestemming een grootsch charitatief karakter draagt en in uiterlijk een treffend sieraad beteekend van dit tot fraaie ontplooiing zich leenend stadsgedeelte.

Gij verzoekt ons hierom, met een door uw eenvoud beperkten trots, ons te toonen wat uw toewijding in het leven wist te roepen, en wij gemeentebestuur van Breda, gevoelen ons blijde, in de gelegenheid te worden gesteld onze gelukwenschen aan te bieden met hetgeen werd bereikt, gelukwenschen, die in de eerste plaats gericht zijn uw heilige energie, maar ook uitgaan naar onze gemeentenaren, die in dit ziekenhuis, dit Hotel Dieu of Godshuis, zooals de oude term luidt, opbeuring en vertroosting zullen kunnen vinden als zij met ziekte of ongeval worden geslagen.

De gestadige werkzaamheid aan Haagdijk en Leuvenaarstraat was voor den ijver van Moeder Ignatia en haar Zusters Franciscanessen niet voldoende. Zij wenschten meer en nog beter voor de evenmensch te kunnen arbeiden en aan dat gelukkig streven, geleid en gesteund door U Monseigneur, danken wij thans het bestaan van eene inrichting, die het beste van het beste zal kunnen geven aan hen, voor wie huiselijke verpleging en verzorging uitgesloten is of die daarin geen baat kunnen vinden.

Baat in den zin van genezing, zult gij hun ook niet steeds kunnen schenken. In den strijd van leven en dood blijft de Laatste ten slotte de overwinnaar, maar dat uwe zorgen te midden van, menschelijk gesproken, volmaakte omstandigheden, veel leed zullen verzachten, dat gij overwinningen zult behalen waar het ziektebestrijdingen een geduldig dragen van de smarten betreft, niemand zal ontkennen, dat daarvoor alle, zoowel persoonlijke als zakelijke factoren aanwezig zijn.

Zonder verder op deze in al haar verscheidenheid in te gaan, zij het mij vergund een enkel oogenblik te verwijlen bij uw gebouw en zijn naaste omgeving, waarmede onze stad door uw toedoen en door de kunde van uw medewerkers in de eerste plaats van uw architect, werd verrijkt.

De rondgang zal bevestigen, dat eene oplossing werd verkregen, die, technisch aan de eischen der moderne ziekenhuizen beantwoord door ruimte, licht en een gelukkige toon van kleuren, zooveel mogelijk bant de weemoedige stemming, welke aan een gebouw van deze strekking uiteraard eigen is.

De beteekenis echter van uw instelling laat zich niet waardeeren door een samenstelling van ruime en verlichte gangen, zalen en operatiekamers. Wat haar vooral waarde geeft, is de toewijding, waarmede de zieken en noodlijdenden worden verzorgd, de kunde, waarmede naar hun genezing wordt gestreefd.

Welnu, als men zich voor uw gebouw plaatst, dan ziet men in die drie torens, die zich erboven verheffen, de symboliseering van het geloof, de hoop en de liefde, de u bij uw werk bezielende eigenschappen: de toren van het geloof, dat u begeesterd om met Gods hulp heilzaam en vruchtbaar in dit nieuwe verblijf te arbeiden, de toren der hoop, die het verlangen u uitspreekt hen, die hier leedvol worden binnengedragen, verlicht en versterkt naar hun woning te zien terugkeeren en de beide andere evangelisch Overheersenden het midden innemend de toren der liefde, die onder hogere aspiraties aan uw werken en streven voor den evenmensch richting geeft.

Het is mij eindelijk een voorrecht in deze gelukwens de aanbieding te mogen opnemen van een geschenk, dat de gemeenteraad van Breda in volle eenstemmigheid als stoffelijk bewijs van erkentelijkheid het bestuur van "ALLES voor Allen" heeft toegedacht.

[Door hem werd een geschenk aangeboden namens de stad Breda, en wel twee marmeren banken als verrijking van de hal]

Het zal een verrijking zijn van uw statig voorportaal in overleg met u en uwen architect te vervaardigen, opdat de betreders van dat portaal welkom geheeten door de bijzondere verfraaiing, die gij daaraan hebt gegeven, tot in lengte van dagen getuigen zullen zijn van de groote belangstelling, die het bestuur van de gemeente Breda bezielde, toen de 15 mei van het jaar 1923 dit gebouw plechtig werd geopend.

Tot zover de burgervader van Breda.

Dr. Struyken, voorzitter van de geneeskundige kring te Breda nam toen het woord.

Hierna nam Moeder Ignatia het woord.

Het slotwoord werd gesproken door Dr.J.A. Klein Swormink:

Het is mij een voorrecht, zoo sprak hij, hier openlijk dank te mogen brengen voor alle goede woorden die hier aan ons adres gesproken zijn

Het herderlijk woord van onze bisschop, het waarderend woord van onze burgemeester en de vriendelijke woorden der overige sprekers, zullen bij ons in aangename herinnering bewaard blijven en het geschenk ons door de gemeente aangeboden zij dankbaar aanvaard als blijvend onderpand van goede harmonie. Ik dank U allen voor de betoonde belangstelling en ik wil hier de woorden van Moeder Ignatia nog eens onderstrepen, als bedrijfsleider in Moeder Ignatia's onderneming wil ik dit ziekenhuis ook in uwe blijvende belangstelling aanbevelen.

Alvorens aan onze rondgang door het ziekenhuis te beginnen, stel ik voor een oogenblik te pauzeren, de zusters zullen u dan eenige verversingen aanbieden, opdat u tegen de vermoeienissen van den komende tocht door het ziekenhuis beter bestand zoudt zijn.

Ik dank U allen zeer.